

STUDIU ISTORIC

LIVADA POSTEI - BRASOV

Zona ce face obiectul studiului este situata in partea de NV a orasului vechi – cetatea ,si cuprinde partea de jos a versantului nord estic al dealului Omizilor fiind delimitata la S de albia paraului Graft, pe directia NE de strada Sirul Livezii pe directia SV de calea Poienii Brasov ,iar spre V. de loturile construite de pe str Warthe.

Denumirea de Livada Postei -se regaseste in toate reprezentarile planului orasului din sec. XIX, fiind in legatura cu pozitia fata de vechea cladire a postii, amplasata dupa demolarea bastrionului curelarilor si a zvingerelor aferente la aliniamentul noului bulevard, intre cladirea casei de pensii si vila Baiulescu.

Transformarile urbanistice majore ale zonei se datoreaza marilor prefaceri ce au loc in a doua jumatate a secolului al XIX-lea si inceputul secolului XX.cand orasul Brasov se transforma ca urmare a avantului economic si inceputului epocii industriale

Transformarea dintr-un oras medieval constituit dintr-un nucleu fortificat si cele trei suburbii (Brasovul vechi, Scheiul si Blumana) - intr-un oras modern a impus extinderea acestuia pe laturile de nord-est (inspre Brasovul Vechi si Blumana) si vest (inspre Schei), prin demolarea fortificatiilor orasului care a inceput in anul 1857cu poarta Strazii Portii si fortificatiile aferente .Vechile santuri de aparare, iazurile si baltile au fost umplute si transformate in terenuri virane apte sa primeasca noi constructii.

A 2-a jumătate a sec. XIX este caracterizată prin acțiuni de amploare cu caracter urbanistic, legate de tendința de extindere a zonelor construite ca și de creșterea importanței orașului ca centru comercial și turistic.

Un rol hotarator in configurarea urbanistica actuala l-a avut Planul de lotizare a terenului dinspre latura E, întocmit de catre inginerul orașului Peter Bartesch in 1881și aprobat de către Consiliul orașului. Planul propunea pe terenul rezultat după dezafectarea fostului șanț de apărare, realizarea a 24 de loturi și a unei străzi largi de 15m (aleea Rudolf). Lucrările au fost executate în etape (1885-1889). Pe noile terenuri obținute prin dezafectarea celor două laturi ale fortificațiilor medievale apar construcțiile unor importante instituții publice si locuinte reprezentative.

Modernizarea urbanistica a zonei a pus un accent special pe valorificarea complexa a spatiilor largi, rezultate dupa demolarea tuturor fortificatiilor, valorificare ce includea pe langa edificarea de cladiri publice si vile, si amenajari de parcuri si promenade, in concordanta cu conceptul de valori al epocii caracterizate prin reprezentativitate ,confort si loizir. .

Zona din partea de NE a cetatii a inceput sa se transforme odata cu demolarea ~~in~~ in 1887 a bastionului curelarilor si a zvingerelor aferente. In 1888 se construeste Casa de pensii (actualul rectorat al Universitatii Transilvania), si vila Baiulescu iar in zona virana din fata se amenajeaza intre 1885-1888 parcul Rudolf (pe locul caruia s-a construit in 1939 Casa Armatei)

In conceptia inginerului Bartesch, exprimata in *Precizările la planul de dezvoltare urbană pentru Oraşul Regesc Liber Brassó 1912* in proiectarea parcului Rudolf se urmareste ideea de continuum a spatiului verde deschis către Livada Poştei, în așa fel încât trecerea către aceasta să se păstreze nealterată din punct de vedere peisagistic ...pentru a evita senzatia unei suprafete inchise ,cu perspective ingustate de limite construite.

In aceeasi idee se propunea pentru capatul de perspectiva al strazii Rudolf spre Livada Posteii, in locul fostului local al scolii de calarie , o fantana arteziana.

Primele lucrari de amenajare din zona Livada Poştei sunt o consecinta a preocuparilor amenajarii spatiului exterior privit ca o componenta esentiala a ansamblului urban si care, tinand cont de pozitia naturala a orasului inconjurat de dealuri si paduri ,trebuia sa puna accent pe caracterul de loizir, de oras de vilegiatura pe care il avea Brasovul in timpul stapanirii austro-ungare.

Dupa modelul Ringului vienez se reamenajaza Promenada de jos, de-alungul noului bulevard Rudolf. Caracterul pe care il imbraca aceste amenajari este legat si de functia de reprezentare a noilor edificii chemate sa sublinieze importanta statului burghez.

In ideea realizarii unei legaturi continue a spatiilor verzi sunt initiate de catre serviciul de constructii ala Primariei (Stadtbauamt) in 1880 amenajarea pe versantul din spre paraul Graft si stradela Dafinului (Lorbeergasschen) situata la partea de sus a dealului Omizilor pe curba de nivel ,o alee de picior prevazuta cu rigola , ce conducea spre culmea ce oferea o cuprinzatoare perspectiva asupra orasului .

Intre 1887-1888, *Kronstadter Verschönerungs Verein* (Asociatia pentru Infrumusetarea Brasovului) care a avut un rol predominant in amenajarea si intretinerea locurilor pitoresti si a spatiilor verzi ale orasului, amenajeaza in partea de sus a Livezii Poştei o frumoasa alee de promenada denumita Promenada Regala, care intalnea str. Dafinului si aleea pe care se puteau face plimbări pana la Turnul Negru . Aceasta alee a fost partial distrusa in 1960 cu ocazia executarii noii sosele spre Poiana Brasov.

Promenada regala de pe Livada Postei a fost gandita ca loc de loisir, de contemplare a naturii legat si de functia culturala oferita de prezenta in vecinatate a turnurilor medievale si de posibilitatea cuprinderii vizuale a panoramei sitului.

In conceptia primei amenajari a zonei s-a urmarit ca panta naturala a terenului sa nu fie modificata, prin prevederea de alei care ar fi interupt suprafata verde continua. Legaturile din strada Sirul Livezii erau situate in capatul estic al terenului, in imediata apropiere a turnului de antrenament al pompierilor voluntari edificat in 1880, pe locul fostei scoli de calarie. In 1928 pe acest amplasament a fost edificata cladirea Camerii de comert si industrie (actualmente Biblioteca Judetiana) si s-a acoperit paraul Graft, desfiintandu-se podul de legatura cu strada Sirul Livezii.

Aceasta alee cu un circuit sinuos, printe copaci monumentali conducea spre un rond cu banci, avand la mijloc un stejar secular si facea legatura cu Promenada Regala ce continua spre turnul Alb.

Alta alee situata la mijlocul frontului spre str. Sirul Livezii era o alee de legatura cu zona construita de deasupra Cimitirului militar.

Prezenta locurilor de agrement a facut ca zona sa aiba un potential turistic deosebit, ceea ce a condus incepand cu sfarsitul sec. XIX la aparitia pe loturile din partea estica a Sirului Livezii a unor vile somptuase avand o expresie arhitecturala cu un pronuntat caracter de vilegiatura care conferea intregii zone un caracter aparte in contextul construit al orasului

In perioada dintre cele doua razboaie mondiale, ca urmare a noii orientari politice ale statului, apar cateva lotizari de-a lungul Promenadei Regale , care din fericire nu au mai fost construite.

In 1960 prin construirea noii sosele spre Poiana Brasov, Promenada Regala este distrusa pe portiunea de sus a Livezii.

CONCLUZII SI RECOMANDARI

Amenajarile executate in viziunea edililor orasului modern din a doua jumatate a sec. XIX pentru Livada Postei urmaresc pastrarea caracterului peisager si realizarea unei continuitati vizuale a spatiilor verzi naturale.

Sub forma aceasta Livada Postei a intrat in constiinta locuitorilor orasului ca un spatiu liber, neingradit, loc de comunicare si intalniri la evenimente ocazionale.

O punere in valoare a acestei zone ar trebui sa tina cont de potentialul cultural atat al ansamblului de locuinte de pe latura de sud a sirului Livezii –constructii reprezentative pentru stilul eclectic, subliniind caracterul de oras de vilegiatura al Brasovului cat si a celor doua vestigii medievale de referinta recent restaurate: Turnul Alb si Turnul Negru.

Concomitent cu reamanajarea parcului, se cer inlaturate interventiile recente care prin amplasare, materiale si dimensiuni contrasteaza cu caracterul locului (imprejmuire gard lemn, alei asfaltate, teren sport)

Avand in vedere pozitia privilegiata in apropierea celor doua turnuri, ar fi benefica o amenajare a potecilor de legatura cu acestea, implicand in primul rand reevaluare plantatiei existente in ideea initiala - cea de parc natural.

Existenta fronturilor construite valoroase de pe Sirul Livezii si strada Poienii impune pastrarea perspectivei libere, fara obstacole volumetrice.

Sistematizarea verticala actuala a terenului trebuie pastrata fara modificari majore (terasari, amfiteatre, rambleuri etc). care ar intrerupe perceptia unitara a suprafetii libere in spiritul in care a fost conceputa initial si intretinuta in timp.

Pozitia speciala pe care o are aceasta zona verde in ansamblul istoric al orasului Brasov, impune o abordare care sa tina seama atat de contextul construit valoros cat si de caracteristicile reliefului si peisajului natural in ideea punerii lor in valoare.

Intocmit .

Arh. Marina Iliescu

Expert M.C.C.

